

PREOTUL ȘI VIAȚA DE OBȘTE A PĂSTORIȚILOR*

PR. DRD. RAUL VASILE PAP**

ABSTRACT: The priest, by the nature of his mission and on the basis of the power received from the Saviour Jesus Christ, is the one who guides his believers to salvation. This aspect of guiding the life of the believers engages the priest in community life. Throughout the national history, the priests of the Orthodox Church have been fully integrated into the daily life of the believers. They had a very important role in the Romanian village life. In the public activity, the priest must be a guide and supporter of the moral life of the believers through preach, catechesis, ministry and most of all through the example of their own lives. The priest's duty is to mediate, so that the liturgical act and the word of teaching extend into the consciousness of the believers. The main aspects of the activity and presence of the Orthodox priest in the public life have an important place in the concerns of the soul guides. Nowadays, the Romanian Orthodox priests carry out their mission of preaching the Gospel of peace and love to the people with a great desire. The permanence of the Christian tradition has been brought into line with the spiritual realities of the clergy and the believers of today's times, the priesthood coming out to meet the high standards of contemporaneity.

KEYWORDS: priest, community life, liturgical act, preach, catechesis, ministry

Preotul, prin natura misiunii sale și pe fundamentul întregitei puteri primită de la Mântuitorul Iisus Hristos, este acela care îi îndrumă pe păstoriții săi la mântuire. Întemeiat pe acest mandat divin, el desfășoară o continuă, susținută și intensă activitate pastorală de modelare a caracterelor și sufletelor credincioșilor. În această activitate, sarcina principală a păstorului este aceea de a-i învăța pe credincioși adevărurile de credință, adică de a-i împărtăși din tezaurul de învățătură al Revelației divine, de a păstra intact, curat și nealterat acest tezaur și de a-l păzi de interpretări greșite și dăunătoare¹.

Preotul are îndatorirea de a sfîni viața credincioșilor prin harul dumnezeiesc al sfințelor slujbe din cadrul cultului divin. În același timp, păstorul de suflete este conducătorul spiritual al credincioșilor, povățuindu-i sau îndrumându-i permanent pe

* Studiul de față a fost redactat sub coordonarea IPS. Prof. Univ. Dr. Andrei Andreicuț, care și-a dat avizul pentru publicare.

** Doctorand la Școala Doctorală de Teologie „Isidor Todoran”, Facultatea de Teologie Ortodoxă Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, e-mail: pap.raul@yahoo.com.

¹ Pr. Prof. Nicolae NECULA, „Rolul preotului în viața obștească”, în: *Biserica Ortodoxă Română*, CIV, nr. 1-2/1986, p. 59.

calea cea bună. Latura aceasta de îndrumător al vieții credincioșilor îl angajează pe preot în viața comunitară².

În acest sens, vom enumera câteva motive care vin în sprijinul acestui argument. În primul rând, Biserica, al cărei slujitor este preotul, se prezintă sub forma unei instituții divino-umane ancorată în idealurile poporului și a credincioșilor.

„Biserica s-a identificat în trecut cu idealurile poporului, alături pururea de suferințele lui, a avut în fruntea ei de-a lungul secolelor, luminoase figuri de ierarhi, care și-au pus amprenta asupra epocii lor, contribuind la propagarea culturii în rândurile largi ale poporului pe care l-au încurajat și l-au ajutat pe parcursul zbuciumatei sale istorii, să treacă demn și viteaz peste toate greutățile, îndemnându-l să privească cu încredere, optimism și speranță spre țeluri înalte. Biserica nu se poate mărgini numai la activitatea duhovnicească, nu se poate închide în cercul ei de preocupări și să fie străină de frământările vremii, ci ea trebuie să sprijine în duhul iubirii creștine și strădaniile societății pentru o viață mai bună și mai fericită. Acesta este duhul Ortodoxiei românești, care își are izvoarele în credința drept-măritoare, veche și totuși mereu nouă și în legătura cu poporul, cu istoria lui, cu năzuințele lui, cu vrerile lui. Ea a găsit în tezaurul vechi de gândire și viață ortodoxă românească, energii divine prin care ea s-a înnoit și se reînnoiește mereu, a adus și aduce mereu partea sa de contribuție la binele obștesc”³.

Al doilea motiv gravitează în jurul slujirii preoțești care este de origine divină, însă împlinitorii ei sunt oameni, rânduiți să slujească pentru oameni. Preotul nu se poate dezinteresa de latura materială a vieții lor trupești, toate acestea fiind legate de viața lor sufletească. El nu trebuie să se retragă în turnul de fildeş al îndatoririlor lui duhovnicești, ci să coboare în mijlocul realităților sociale ale vremii, să cunoască trebuințele materiale și morale ale semenilor săi, să se manifeste ca om și frate al lor, cetățean de frunte al Patriei sale⁴.

Ca cetățean, preotul este chemat să fie cel dintâi la îndeplinirea îndatoririlor cetățenești, să fie pildă de urmat pentru credincioșii săi. Bucurându-se de stimă înaintea credincioșilor, se cuvine să fie în legătură de colaborare cu toți factorii de răspundere ai bunului mers al treburilor obștești și să mobilizeze cu convingere pe credincioși la toate îndatoririle de interes public⁵.

Misiunea Bisericii are în atenția ei principalele obiective: omul, temelia patriei și societatea. Pe lângă rațiuni evanghelice, obârșia populară a ierarhiei românești a stimulat, în permanență, pe clericii ortodocși la o bogată activitate socială⁶.

Al treilea motiv reprezintă activitatea comunitară a preotului care se fundamentează pe faptul că cei pe care îi păstorește și în mijlocul cărora își desfășoară activitatea

² Pr. Prof. Nicolae NECULA, „Rolul preotului în viața obștească”, p. 59.

³ NICOLAE, Mitropolitul Ardealului, „Cuvântarea la Întronizarea P. F. Părinte Patriarh Iustin ca patriarh al Bisericii Ortodoxe Române”, în: *Biserica Ortodoxă Română*, XCV, nr. 7-8/1977, pp. 21-22.

⁴ Episcop VASILE AL ORADIEI, „Pentru o preoție slujitoare”, în: *Mitropolia Ardealului*, (XVI, 1971), nr. 9-10, p. 660.

⁵ Episcop VASILE AL ORADIEI, „Pentru o preoție slujitoare”, p. 660.

⁶ Pr. Gheorghe I. DRĂGULIN, „Chipul preotului ortodox contemporan, slujitor al Evangheliei, al lui Dumnezeu și al oamenilor”, în: *Ortodoxia*, XXV (1973), nr. 3, p. 424.

„nu sunt abstracțiuni izolate de viața cea de toate zilele care nu mai au altceva de făcut decât rugăciuni și decât să ia parte la slujbele bisericești. Ei se roagă, merg la biserică, sunt însetați de învățătura duhovnicească și o cer și o respectă, dar în același timp ei ară, seamănă și culeg recolte; mânuiesc strunguri și mașini moderne, sunt creatori de bunuri materiale și culturale, scriu cărți, luptă pentru desțelenirea minților și lărgirea orizontului, ca să-și înțeleagă mai bine rosturile, veghează la păstrarea integrității și unității neamului, muncesc și visează, plănuiesc viitorul și-l pregătesc pentru copiii lor. Așa trebuie să-i avem în vedere când, pentru sufletele lor, noi le predăm învățătura Evangheliei și-i învățăm să-l iubească pe Dumnezeu. Trebuie să-i învățăm să se iubească și unii pe alți, să fie buni și drepti, generoși și săritori la tot lucrul de folos, lor și altora, și întregii obști românești”⁷.

Preotul este necesar să fie angrenat în viața socială întrucât are menirea de a sluji poporul din care face parte și pe tărâmul existenței sale pământești. Slujirea lui Hristos, pe care se sprijină o activitatea pastorală rodnică, nu exclude apostolatul social al preotului, ci dimpotrivă, îl presupune. Putem spune că apostolatul creștin are el însuși un caracter social⁸. Idealul preotului ortodox este să reușească, ca din fiecare păstor, să se nască un exemplu de patriot luminat, harnic, stăruitor, optimist, cetățean conștient de drepturile, dar mai ales de îndatoririle sale⁹.

În tot decursul istoriei naționale, slujitorii Bisericii Ortodoxe au fost pe deplin integrați în viața obștească a credincioșilor lor. Ei au avut un rol deosebit de important în viața satelor românești. Ei erau aleși de credincioși din mijlocul lor, pentru viața lor curată și pentru calitățile sufletești deosebite. Predicau credincioșilor nu atât prin cuvânt, cât mai ales prin faptă și exemplul vieții lor și ai familiei lor fiind adevărate pilde de urmat. De-a lungul vremii, preoții au fost îndrumătorii poporului în vremuri de război și pace, erau singurii oameni cu știință de carte din sate, fiind dascălii copiilor¹⁰.

În parohiile rurale, preoții români erau nevoiți să muncească pământul, să crească vite și oi, pentru a-și câștiga cele necesare traiului. Din această pricină, ei erau întru totul identificați cu bucuriile și durerile credincioșilor, cu aspirațiile lor spre o viață mai bună și liberă, întrucât, în decursul istoriei, au participat, alături de credincioși, la apărarea pământului strămoșesc și la toate mișcările cu caracter social¹¹.

Preotul academician Nicolae M. Popescu scria câteva rânduri despre preotul român:

„Preotul a fost cu totul legat de sat. În vechime, îmbrăcămintea preotului nu se deosebește de a sătenilor. Doar pletele și barba au făcut cunoscut pe preotul îmbrăcat în

⁷ Episcopul ANTONIE AL BUZĂULUI, „Cuvântarea rostită la înscăunarea ca episcop al Buzăului”, în: *Glasul Bisericii*, XXXIX (1980), nr. 1-2, p. 167.

⁸ Pr. Prof. Sofron VLAD, „Principii misionare și sociale în epistolele Sf. Apostol Pavel”, în: *Studii Teologice*, 1955 (VII), nr. 5-6, pp. 285-304.

⁹ Pr. Conf. Ilie MOLDOVAN, „Rolul preotului în promovarea și cultivarea vieții religios-morale în parohie”, în *Biserica Ortodoxă Română*, XCVIII (1980), nr. 11-12, p. 1147.

¹⁰ Pr. Prof. Mircea PĂCURARIU, „Preotul de mir în viața poporului român”, în *Biserica Ortodoxă Română*, C (1982), nr. 3-4, pp. 275-284.

¹¹ Pr. Prof. Mircea PĂCURARIU, „Preotul de mir în viața poporului român”, p. 281.

aceeași cămașă albă și cu același cojoc ca și săteanul. Mâna lui care dă binecuvântare a știut să mânuiască, după regiuni, barda dulgherului și coarnele plugului, căci viața e grea, copiii sunt numeroși, gospodăria lui se cade să fie pildă în sat, iar de leafă cu gradații și adaosuri nu putea fi vorba.

Durerea săteanului era și a preotului. Când se pustia satul, nu putea rămâne în urmă preotul; și el umplea pădurile. Când birurile apăseau satele, nu era scutit nici preotul: și el se vindea cu ocina lui, ajungând legat de brazdă, „sărac lipit pământului”. În bocetul sătenței la mormântul soțului sau al flăcăiandrului, s-a amestecat de atâtea ori lacrima curată a preotului vădov cu copiii de crescut sau cu flăcăi duși în patru scânduri; el nu-i cuc în sat. Dacă poți încropi cât de cât cronica bisericii și a satului, este meritul preotului.

Pe foile albe ale cărților de slujbă, pe margini și la sfârșit de capitole însemnat-a preotul fărâme din viața satului: la leatul cutare s-a zidit sfânta noastră biserică, din pajiște, de cutare; iar la leatul cutare, în ziua cutare, după Sfânta Liturghie s-a cutremurat tare pământul și a căzut turla și bolta sfintei biserici și s-a tras clopotul singur; pomenește-mă, frate preot, și pe mine nevrednicul preot cutare, că m-am ostenit de am adus în dăsați aceste cărți tocmai de la București; să se știe când a fost ciuma cea cumplită, că mi-a răposat preoteasa și copiii și mai tot satul s-a stins: mare durere; ne-au ajuns păcatele noastre cele multe.

La proscomidie, pe chenarul ferestrei, să nu se strice zugrăveala, fiecare preot și-a însemnat numele ca să-l pomenească urmașii la Sfânta Liturghie; și așa poți întregi șirul preoților satului; iar din pomelnicul bisericii poți alcătui genealogii sătești și poți studia onomastica românească.

La începuturile lui, învățământul românesc tot cu banul preoților s-a ținut. Birul școlilor, strâns numai de la preoți – era de zece lei pe an – sub numele dulceag de plocon, se strângea cu catastife în regulă de protopopi, și prin logofeția bisericească se întrețineau cu el școlile. Dacă Seminarul Central a trecut sută de ani, să nu se uite că banul preoțesc l-a sprijinit atâta vreme.

Vorbirea aleasă a săteanului a fost apărută de cartea preotului. Din ușile împărătești a sunat cuvântul ales al Evangheliei, iar din strana dascălului a răsunat troparul, artistic alcătuit al Mineelor lui Chesarie. Mireasma limbii bisericești s-a simțit în graiul țărânului până la năvala în fundul satelor a gazetei și a birocrăției, cu scrisul lor păsăresc.

Țara aceasta a fost condusă în bună parte de feciori și de nepoți de preoți. Din gospodăria mai înstărită a preotului, din aerul mai curat la casei lui, s-au ridicat, odată cu înființarea școlilor pentru săteni, mai ales a seminariilor, șiruri numeroase de feciori de preoți trebuincioși pentru viața tot mai complicată a neamului nostru. În învățământ, în administrație, în artă, în politică, ei au adus stăruința la muncă, cumpănirea în gând și în vorbă, asigurarea că nu de dragul unor teorii nebuloase sociale vom rupe cu tradiția satului, care este țaria noastră¹².

Preotul și comunitatea sătească au existat într-o strânsă legătură, dat fiind faptul că realizau împreună trupul Bisericii creștine. Adunați în Biserică pentru slujbele săptămânale, credincioșii trăiau cele mai înălțătoare momente, simțindu-se, după cum ar spune teologii experți în spiritualitate, precum „puii de pasăre în cuibul matern,

¹² Pr. Prof. Acad. Nicolae M. POPESCU, *Preoți de mir adormiți în Domnul*, Ed. Christiana, București, 2002, pp. 7-9.

din care își luau zborul”, trăind experiențe noi, apoi revenind pentru odihnă în același loc al liniștii și iubirii Părintelui Ceresc.¹³

Ocupațiile cotidiene sau sezoniere ale țăranilor reprezentau acest zbor din sânul bisericii, dar în ele trebuia să se reflecte lumina Învierii, a credinței, prin care se continua actul liturgic bisericesc, devenind un act liturgic cosmic în care toți îl slăveau pe Dumnezeu. În cadrul acestor ocupații, preotul își avea locul său distinct, dat de necesitatea de a închina lui Dumnezeu orice lucrare a credincioșilor. Preotul era acela care aducea jertfă lui Dumnezeu pentru popor, având în vedere că nu oricine poate sluji Lui, decât prin consacrare¹⁴. El putea curăți sufletele de păcate, de boli, de demoni, doar el poate fi conducător sufletesc, jertfindu-se pentru slujirea credincioșilor, asemenea lui Hristos¹⁵. În acest sens, Ion Agârbiceanu nota următoarele:

„Credincioșii erau convinși de sfințenia slujbei lor și de misterul adăugat ființei lor prin Taina Hirotoniei. De aceea, ei se apropiau de altar cu frică și cu umilință, pătrunși de taină, puși să o săvârșească, decât teologul cel mai învățat. Poporul simțea pe preotul lui pătruns de sfințenia slujbei sale și de aceea credincioșii așteptau după slujbă pe preot, să-i sărute mâna bătătorită de lucru, arsă de soare, crăpată de vânturi, care nu se deosebea prin nimic de mâna lor.”¹⁶

Rolul Bisericii și al slujitorilor ei în viața obștească a poporului nostru în trecut a fost definit admirabil de către Prea Fericitul Părinte Iustin în cuvântarea la cel de-al doilea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste, când spunea:

„Integrată deplin în viața poporului român, Biserica Ortodoxă și-a învederat conștiința ei românească atât în traiul de fiecare zi al credincioșilor, cât și în momentele mari de bucurie sau de durere din istoria patriei. Hotărâtă să îmbrățișeze toate laturile vieții poporului nostru în condițiile vitrege de trai ale înaintașilor noștri, Biserica a fost prezentă pretutindeni și totdeauna cu cuvântul și cu fapta, unde se simțea nevoie de ajutorul ei, unde era întuneric ea a adus lumină, unde era durere ea a adus alinare, când neamul era în primejdie, și-a dat, după putere, întreaga contribuție.

Secole de-a rândul bisericile din orașe și din sate și mai ales mănăstirile au fost oaze de binefacere și vetre de cultură. Acolo au fost realizate și păstrate manuscrise, cărți vechi, țesături, broderii, și diferite obiecte de cult, podoabe ale genului, bunuri care fac parte din tezaurul nostru cultural-național. Vechile noastre tiparnițe bisericești au dat la iveală, veacuri de-a rândul, cărți de cult și de învățătură religioasă și uneori laică. Un rol cu totul de altă natură au jucat în viața poporului nostru tipăriturile în limba română. Tipărirea și difuzarea de cărți bisericești în limba română urmarea nu numai un scop religios, dar și satisfacerea nevoilor întregii „seminții românești” de a grăi în aceeași limbă. Iar afirmarea permanentă a graiului românesc pe toate meleagurile locuite de români, a slujit unitatea neamului. Prin îmbrățișarea cu căldură și sprijinirea cu entuziasm a realizării-

¹³ Pr. lect. Florin SPANACHE, „Preotul și comunitatea sătească din perspectivă etnologică”, *Revista Datina*, (X, 2002), nr. 27, p. 4.

¹⁴ Pr. Gheorghe JĂRPĂLĂU, „Preotul – factor de resacralizare a satelor prin Sfintele Taine, Ierurgii și opera de învățătură catehetică”, *Revista Sfântul Apostol Andrei*, III (1999), nr. 4, p. 116.

¹⁵ Pr. Gheorghe JĂRPĂLĂU, „Preotul – factor de resacralizare a satelor prin Sfintele Taine”, p. 117.

¹⁶ Ion AGÂRBICEANU, *Preotul și familia preoțească – rostul lor etnic în satul românesc*, Ed. Astra, Sibiu, 1942, p. 124.

lor marilor idealuri ale poporului nostru, Biserica și-a adus și continuă să-și aducă contribuția ei la păstrarea libertății, independenței și suveranității naționale¹⁷.

În activitatea pe plan obștesc, preotul trebuie să fie un îndrumător și sprijinitor al vieții morale a credincioșilor prin predică, catehizare, slujire și o viață pilduitoare.

Între calitățile care se cer slujitorului lui Dumnezeu sunt menționate în repetate rânduri: destoinicia de a învăța pe alții învățătura cea sănătoasă (1 Tim 3, 2) și stăruința în propovăduirea cuvântului (2 Tim 4, 2).

Episcopii și preoții, ca urmași în ale învățaturii primite de la Sf. Apostoli, au datoria de a propovădui cuvântul Evangheliei. Nu se poate concepe preoția fără activitatea de propovăduire a Evangheliei, pentru că misiunea de învățător și tâlcuitor al cuvântului lui Dumnezeu face parte din misiunea preoțească. Cei hirotoniți sunt trimișii lui Hristos în lume, vestitorii Cuvântului Său, cei ce explică mesajul divin comunității creștine căutând să înțeleagă și să trăiască poruncile lui Dumnezeu¹⁸.

Transmiterea învățaturii de credință de către preot, prin predică, este un mijloc de edificare religios-morală în viața de obște. Scopul cuvântului de învățătură este de a pune în legătură adâncul sufletului cu toate sferile de acțiune ale credincioșilor. Fără ideal și convingere religioasă, faptele săvârșite de un creștin sunt lipsite de valoare mântuitoare. Predica are menirea de a mișca inima ascultătorului, împărtășindu-i un ideal duhovnicesc. Contribuind la înzestrarea lui cu elemente de credință, de morală și spiritualitate creștină, predica este altceva decât o comunicare de noțiuni religioase¹⁹.

Învățătura creștină nu este un simplu ajutor ce stă la îndemâna preotului, în acțiunile sale de conducere sufletească, ci un mijloc foarte important în vederea realizării efective a vieții în Hristos de către credincioși.²⁰

Teologia este un element constitutiv al izvoarelor vieții spirituale, dar cu o singură condiție: învățătura să facă unitate intimă cu experiența liturgică și cu efortul spiritual depus pentru însușirea ei. Sub denumirea de cateheză este cunoscută credința însăși, în rolul pe care ea îl are în pregătirea credincioșilor pentru primirea Sfintelor Taine. Catehizarea urmărește să îngemăneze învățătura de credință cu conștiința religios-morală a păstoriților. Unicul scop al ei este acela de a-i ajuta pe credincioși la săvârșirea unei schimbări profunde, la transformarea interioară a inimii, a minții și a vieții lor întregi. De aceea, catehizarea este mijlocul care face ca învățăturile evanghelice să pătrundă în ființa celor care ajung să le cunoască, vibrând de duhul care însuflește adevărul divin²¹. Pentru reușita acestei acțiuni, preotul trebuie însă să fie mai

¹⁷ P. F. Patriarh IUSTIN, „Cuvântarea rostită la cel de al II-lea Congres al Frontului Democrației și Unității Socialiste”, în *Glasul Bisericii*, 1980 (XXXIX), nr. 1-2, pp. 9-10.

¹⁸ Pr. Prof. Dr. Mircea BASARAB, „Biblia în Liturghia și viața spirituală ortodoxă”, în *Mitropolia Banatului*, 1979 (XXIX), nr. 1-3, p. 38.

¹⁹ Pr. Prof. Constantin GALERIU, „Preoția ca slujire a cuvântului”, în: *Ortodoxia*, 1979 (XXXI), nr. 2, pp. 292-312.

²⁰ Pr. Conf. Ilie MOLDOVAN, „Rolul preotului în promovarea și cultivarea vieții religios-morale în parohie”, p. 1154.

²¹ Pr. Prof. Dumitru CĂLUGĂR, *Catehetica*, EIMBOR, București, 1976, pp. 139-144.

întâi el schimbat prin „înnoirea minții” (Rom 12, 2), primind de la Hristos înțelepciunea cea neprihănită a adevărului veșnic.²²

În acest context, nu putem trece cu vederea importanța pregătirii individuale a credincioșilor prin lecturarea Sfintei Scripturi. Biserica Ortodoxă nu a interzis niciodată citirea Bibliei de către credincioși, însă a susținut că pentru inițierea în citirea duhovnicească a Sfintei Scripturi, ca mijloc de zidire sufletească, credinciosul nu poate ajunge decât fiind călăuzit de preot. Citind paginile sfinte, creștinul aude glasul Domnului, care se adresează direct conștiinței sale, punându-i întreaga ființă în mișcare. Dar o adevărată înnoire lăuntrică, prin care se deosebește și fortificarea voinței, în măsură să ofere deplină ascultare poruncilor lui Dumnezeu, nu-i poate veni credinciosului din simpla cunoaștere a „literii” Scripturii, ci numai din înțelepciunea duhului. Rolul preotului este acela de a arăta credinciosului că sub „literă” se ascunde „duhul”, ei, identic cu „duhul lui Hristos”, pe care nu este cu puțință să-l înțelegem, decât dacă ne ridicăm de la înțelesul literii, la „duhul” Sfintei Scripturi²³.

Sfânta Liturghie, și în general slujbele religioase, trebuie să ocupe un loc primordial în activitatea preotului. Liturghia ortodoxă trebuie privită sub dublul ei aspect: ca jertfă sfințitoare și acțiune kerigmatică, de propovăduire a cuvântului evanghelic, preotul fiind în același timp și predicator. Ca moment în care se celebrează jertfa cea fără de sânge a lui Hristos, ca loc unde se citește mesajul lui Dumnezeu trimis oamenilor, Liturghia nu poate fi concepută fără predică, fără explicarea și comunicarea la nivelul credincioșilor a cuvântului lui Dumnezeu. Predica aparține Liturghiei, făcând parte integrantă din structura ei intimă²⁴.

Simțământul de comuniune în Hristos, pe care îl creează participarea în obște la Sfânta Liturghie, face ca orice manifestare de ordin moral sau religios din parohie să aibă un temei liturgic și o intenționalitate etic-comunitară²⁵.

Datoria preotului este aceea de a mijloci ca actul liturgic și cuvântul de învățătură să se prelungească în conștiința credincioșilor. A avea un cult pentru muncă, a însoți mâncarea și clipele de somn cu rugăciunea, a săvârși parastase pentru cei adormiți, a aduce prescuri și lumânări la altar, sunt tot atâtea elemente care creează o atmosferă de familie duhovnicească, care întreține o căldură sufletească și inspiră înfiriparea unor relații de frățietate și bună-înțelegere. A lua parte activă la rugăciunea obștească, cu evlavie și cu credință, a observa rânduiala sărbătorilor și a zilelor de post, precum și a ține la împlinirea datoriei muncii, lege de perseverare și uneori de penitență sau îndreptare, sunt mijloace de promovare a binelui, pentru că pe ele se zidește viața religios-morală. Dar binele pe care îl cultivă preotul și-l face să devină axa fiecărui cre-

²² Pr. Conf. Ilie MOLDOVAN, „Rolul preotului în promovarea și cultivarea vieții religios-morale în parohie”, p. 1154.

²³ Pr. Conf. Ilie MOLDOVAN, „Rolul preotului în promovarea și cultivarea vieții religios-morale în parohie”, p. 1156.

²⁴ Prof. Dr. Mircea BASARAB, *Biblia în Liturghia și viața spirituală ortodoxă*, p. 38.

²⁵ Pr. Petre VINTILESCU, „Funcțiunea ecleziologică sau comunitară a Liturghiei”, în: *Biserica Ortodoxă Română*, 1946, pp. 4-5.

dincios, este trăit printr-un simțământ de aleasă bucurie, numai în clipa în care divi-
nului, în toată măreția sa, se ivește în ființa celui ce-l întâlnește pe Hristos și îl urmează²⁶.

În ceea ce privește moralitatea ireproșabilă a preotului, ea trebuie să se reflecte din
calitatea lui de liturghisitor al slujbelor divine. Deși, în învățătura Bisericii se preci-
zează că validitatea Tainelor nu depinde de vrednicia preotului, lucrul acesta nu ab-
solvă de vină și răspundere pe preotul nevrednic. Calitatea de slujitor al lui Dumnezeu
îl obligă pe cleric să-și păstreze curăția morală și sfințenia vieții. Prin misiunea sa, pre-
otul este un învățător, un pedagog, un îndrumător de conștiințe și făuritor de ca-
ractere creștine păstoriților săi. Pentru a-și îndeplini acest scop, el trebuie să aibă o
ținută morală pilduitoare, care să reflecte trăirea virtuților creștine. Căci, el învață și
formează pe credincioși nu numai prin predică și cateheză, ci și prin exemplul vieții
lui personale deoarece viața clericilor este Evanghelia laicilor²⁷.

Importanța acestui echilibru în viața preotului este evidențiată de Sfânta Scriptură
și de Sfinții Părinți. Sfântul Apostol Pavel îl îndeamnă pe Timotei să devină „pildă
credincioșilor cu cuvântul, cu purtarea, cu dragostea, cu credința, cu curăția” (1 Tim
6, 2), iar lui Tit îi spunea: „În toate arată-te pe tine pildă de fapte bune” (Tit 2, 7).

În acest context, Sfântul Grigorie de Nazianz arată că „preoții trebuie să fie ca
niște făpturi cerești, care să propovăduiască Evanghelia și cu vorba, dar mai ales cu
pilda lor cea bună”²⁸.

Ținuta morală ireproșabilă a preotului și a familiei sale, este mai necesară azi ca ori-
când, fiindcă de ea depinde în mare măsură păstrarea credincioșilor în staulul Bisericii.
Căci nu sunt rare cazurile în care aceștia au părăsit Biserica Ortodoxă și au trecut la
secte, din cauza comportamentul scandalos al preotului, neînțelegerilor din familia
sa, lipsa de corectitudine în administrarea bunurilor materiale ale parohiei, lipsa de
demnitate în ținuta exterioară²⁹.

În activitatea sa pastorală, preotul nu face altceva decât ceea ce i-a poruncit Hristos:
predică Evanghelia, deschide vistieria tainelor împărăției prin acte de cult și „hrănește”
oile cuvântătoare cu aceste daruri cerești, având grijă să fie primite în urma unei pre-
gătiri corespunzătoare și vredniciei reale. Făcând prezentă preoția unică a lui Hristos,
el are puterea, înainte de a avea datoria, să promoveze, să cultive și să stimuleze voca-
ția preoțească și în alte suflete din parohia sa, îndrumându-le spre o pregătire teolo-
gică deosebită.³⁰ Se cunoaște, din nenumăratele mărturii și experiențe, că adevăratele

²⁶ Pr. Prof. I. D. BELU, „Ortodoxia și activismul omului”, în: *Studii Teologice*, 1950 (II), nr. 1-2.

²⁷ Pr. Prof. Nicolae NECULA, „Rolul preotului în viața obștească”, p. 63.

²⁸ Prof. Constantin C. PAVEL, „Preotul pilduitor și îndrumător al vieții morale a credincioșilor”, în:
Biserica Ortodoxă Română, XCVI (1978), nr. 7-8, p. 763.

²⁹ Pr. Prof. Ene BRANIȘTE, „Despre viața morală a preotului”, în: *Glasul Bisericii*, XVII (1958), nr.
6-7, pp. 531-542.

³⁰ Pr. Conf. Ilie MOLDOVAN, „Rolul preotului în promovarea și cultivarea vieții religio-morale în
parohie”, p. 1152.

vocații preoțești nu apar decât trezite de trăirea altei vocații care își descoperă amplitudinea prin slujire, în spirit de profundă responsabilitate și totală dăruire.³¹

CONCLUZII

Așadar, principalele aspecte ale activității și prezenței preotului ortodox în viața obștească deține un loc important în preocupările păstorilor de suflete. În zilele noastre, preoții ortodocși români își îndeplinesc cu râvnă sporită misiunea lor de propovăduitori al Evangheliei păcii și dragostei între oameni. Permanențele tradiției creștine au fost puse în concordanță cu realitățile spirituale ale clerului și credincioșilor vremurilor de azi, preoția ieșind întru întâmpinarea năzuințelor înalte ale contemporaneității.³²

Rugăciunea, munca, lupta împotriva nedreptăților sociale din lume, pentru pace și colaborare între toți oamenii și popoarele din lume, strădaniile pentru înfrățirea cetățenilor patriei noastre, indiferent de neam și de credință religioasă, cultivarea sentimentelor de dragoste de patrie și de trecutul ei, prețuirea valorilor cultural artistice lăsate de vrednicii noștri înaintași, respectarea legilor țării și a avutului obștesc, sprijinirea tuturor acțiunilor și inițiativelor luate de conducerea țării noastre pentru propășirea patriei și pentru asigurarea unui viitor tot mai luminos fiilor acestui popor, ca și sprijinirea tuturor lucrărilor obștești pe plan local, sunt numai câteva din multiplele aspecte ale apostolatului social desfășurat de preoții de azi.

---

³¹ Pr. Conf. Ilie MOLDOVAN, „Vocația (chemarea) pentru preoție”, în: *Ortodoxia*, XXXI (1979), nr. 2, pp. 313-332.

³² Pr. Prof. Mircea PĂCURARIU, „Preotul de mir în viața poporului român”, p. 283.